

**ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ТУКАЙ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
«СӘМӘКӘЙ АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ»
МУНИЦИПАЛЬ БЕРӘМЛЕГЕ СОВЕТЫ**

КАРАР

«01» декабря 2021 ел

№ 17/3

**Татарстан Республикасы Тукай муниципаль районы Сәмәкәй авыл жирлегендә
инициатив проектларны тәкъдим итү, кертү, фикер алышу һәм карау тәртибен раслау
турында**

«Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрэндәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 26.1 статьясы, Татарстан Республикасы Тукай муниципаль районы «Сәмәкәй авыл жирлеге» уставы нигезендә муниципаль берәмлек Советы

КАРАР БИРДЕ:

1. Татарстан Республикасы Тукай муниципаль районы Сәмәкәй авыл жирлегендә инициатив проектларны тәкъдим итү, кертү, фикер алышу һәм карау тәртибен кушымта нигезендә расларга.

2. Әлеге карарны «Интернет» челтәрендә Татарстан Республикасы рәсми хокукый мәгълүмат порталында (<http://pravo.tatarstan.ru>) һәм Татарстан Республикасы муниципаль берәмлекләре порталы составында Тукай муниципаль районының мәгълүмати сайтында (<https://tukay.tatarstan.ru/>) урнаштырырга.

3. Әлеге карар үтәлешен контрольдә тотуны законлылык, милли мәсьәләләр һәм халык куркынычсызлыгы буенча даими комиссиягә йөкләргә.

Муниципаль берәмлек Башлыгы
вазыйфаларын башкаручы

И.М.Усманов

Татарстан Республикасы Тукай муниципаль районы Сәмәкәй авыл җирлегә Советының 2021 елның 01 декаберенен 17/3 номерлы карарына кушымта

ТР Тукай муниципаль районы Сәмәкәй авыл җирлегендә инициатив проектларны тәкъдим итү, кертү, фикер алышу һәм карау тәртибе

1 бүлек. Гомуми нигезләмәләр

1 статья. Әлеге Тәртипнең җайга салу предметы

1. Әлеге Тәртип Россия Федерациясе Конституциясе, «Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон һәм ТР Тукай муниципаль районы «Сәмәкәй авыл җирлегә» уставы нигезендә инициатив проектларны тәкъдим итү, кертү, фикер алышу, карау, шулай ук аларны конкурс нигезендә сайлап алу белән бәйләп рәвештә барлыкка килә торган мөнәсәбәтләрне җайга сала.

2. Әлеге Тәртипнең нигезләмәләре Татарстан Республикасы бюджетыннан бюджетара трансфертлар хисабына финанс ярдәме алу өчен тәкъдим ителә торган инициатив проектларны кертү, фикер алышу, карау һәм сайлап алу белән бәйләп мөнәсәбәтләргә карата кулланылмый, әгәр законда һәм (яки) Татарстан Республикасының башка норматив хокукый актында һәм алар нигезендә кабул ителгән Татарстан Республикасы Тукай муниципаль районы «Сәмәкәй авыл җирлегә» Советы карарларында башкасы каралмаса.

2 статья. Инициатив проектлар

1. Әлеге Тәртиптә инициатив проект дигәндә авыл җирлегә яки аның өлеше халкы өчен өстенлекле әһәмияткә ия булган чараларны гамәлгә ашыру турында, җирле әһәмияттәге мәсьәләләрне яки аларны хәл итү хокукы җирле үзидарә органнарына бирелгән башка мәсьәләләрне хәл итү буенча Татарстан Республикасы Тукай муниципаль районы Сәмәкәй авыл җирлегә (алга таба – авыл җирлегә) халкы тәкъдиме аңлашыла.

2. Инициатив проект үз эченә түбәндәге мәгълүматларны алырга тиеш:

1) авыл җирлегә яки аның өлеше халкы өчен өстенлекле әһәмияткә ия проблеманы тасвирлау;

2) күрсәтелгән проблеманы хәл итү буенча тәкъдимнәрне нигезләү;

3) инициатив проектны гамәлгә ашыруның көтелгән нәтижәсен (көтелгән нәтижеләрне) тасвирлау;

4) инициатив проектны гамәлгә ашыруга кирәкле чыгымнарны алдан исәпләү;

5) инициатив проектны гамәлгә ашыруның планлаштырылган сроклары;

6) әлеге проектны тормышка ашыруда кызыксынган затларның планлаштырылган (мөмкин булган) финанс, мөлкәт һәм (яки) хезмәт катнашуы турында мәгълүматлар;

7) әлеге средстволарны инициатив проектны гамәлгә ашыруга куллану күздә тотылган очракта, авыл җирлегә бюджеты чаралары күләменә күрсәтү, инициатив түләүләрнең планлаштырылган күләменнән тыш;

8) әлеге Тәртипнең 3 статьясы нигезендә инициатив проект гамәлгә ашырылачак авыл жирлеге территориясен яки аның бер өлешен күрсәтү.

3. Инициатив проект әлеге статьяның 2 өлешендә каралган мәгълүматлар булган проект тасвирламасын үз эченә ала, аңа инициатор карары буенча график һәм (яки) таблица материаллары теркәлергә мөмкин.

3 статья. Халык мәнфәгатьләрендә инициатив проектлар тормышка ашырылырга мөмкин булган территорияне билгеләү

1. Инициатив проектлар тулаем авыл жирлеге халык мәнфәгатьләрендә, шулай ук түбәндәге территорияләрдә яшәүчеләр мәнфәгатьләрендә гамәлгә ашырылырга мөмкин:

- 1) территорияль иҗтимагый үзидарә территориясе чикләрендә;
- 2) күпфатирлы торак йорт;
- 3) торак йортлар төркемнәре;
- 4) торак микрорайон;
- 5) жирлек булмаган авыл торак пункты.

2. Жирле әһәмияттәге аерым мәсьәләләрне (жирле үзидарә органнарына хәл итү хокукы бирелгән башка мәсьәләләрне) хәл итү һәм (яки) аерым муниципаль программалар чараларын үтәү буенча инициатив проектларны гамәлгә ашыру максатында, Татарстан Республикасы Тукай муниципаль районы Сәмәкәй авыл жирлеге Башкарма комитеты карараы белән (шул исәптән муниципаль программаны раслау турында карар белән) авыл жирлеге территориясен өлешләргә (округларга) бүлү каралырга мөмкин. Күрсәтелгән очракта инициатив проектлар авыл жирлеге территориясенә тиешле өлеш (округы) чикләрендә төкәдим ителә, кертелә, фикер алышына һәм гамәлгә ашырыла.

2 бүлек. Инициатив проектларны төкәдим итү һәм фикер алышу

4 статья. Проектның инициаторлары

1. Инициатив проектны кертү турында инициатива белән чыгыш ясарга хокуклы:

1) уналты яшкә житкән һәм авыл жирлеге территориясендә яшәүче кимендә ун граждандан торган инициатив төркем (алга таба – инициатив төркем);

2) территорияль иҗтимагый үзидарә органнары.

2. Әлеге статьяның 1 өлешендә күрсәтелгән затлар (алга таба – проект инициаторлары):

1) инициатив проект өзерлиләр;

2) инициатив проект буенча фикер алышу оештыралар яки әлеге бүлек нигезләмәләре нигезендә инициатив проектны хуплау турында мәсьәлә буенча граждандар фикерен ачыклауны тәэмин ителәр;

3) инициатив проектны авыл жирлеге Башкарма комитетына кертәләр;

4) инициатив проектны гамәлгә ашыруны котрольдә тотуда катнашалар;

5) башка хокукларны гамәлгә ашыралар һәм әлеге Тәртиптә һәм аның нигезендә кабул ителгән авыл жирлегенә башка норматив хокукый актларында билгеләнгән бурычларны үтиләр.

3. Инициатив төркем тәзү һәм аның әлеге статьяның 2 өлешендә күрсәтелгән мәсьәләләр буенча карарлар кабул итүе беркетмә белән рәсмиләштерелә.

4. Әлеге статьяның 2 өлешендә күрсәтелгән мәсьәләләр буенча карарлар территорияль иҗтимагый үзидарә органнары булган проект инициаторлары тарафыннан территорияль иҗтимагый үзидарә уставы нигезендә кабул ителә.

5. Әлеге статьяның 2 өлешендө күрсәтелгән мәсьәләләр буенча карарлар коммерциясез бакчачылык яки яшелчәчелек ширкәтләре булган проект инициаторлары тарафыннан аларның гамәлгә кую документлары нигезендө кабул ителә.

5 статья. Инициатив проектны хуплау мәсьәләсе буенча гражданның фикерен ачыклау

1. Инициатив проект алар мәнфәгатьләрендө инициатив проектны гамәлгә ашыру күздө тотылган авыл жирлеге яки аның өлеше халкы тарафыннан хупланырга тиеш.

2. Проект инициаторы гражданның инициатив проектны хуплау мәсьәләсе буенча гражданның фикерен түбәндөгә формаларда ачыклауны оештыра:

1) инициатив проектны гражданның жыелышында яки конференциясендө, шул исәптән территорияль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру мәсьәләләре буенча гражданның жыелышында яки конференциясендө карау;

2) гражданның сораштыру үткөрү;

3) инициатив проектны хуплау өчен гражданның имзасын жыю.

3. Проект инициаторы инициатив проектны хуплау мәсьәләсе буенча гражданның фикерен ачыклауның берничә формасыннан файдалану турында карар кабул итәргә хокуклы.

6 статья. Инициатив проектларны тәкъдим итү мәсьәләләре буенча гражданның жыелышы

1. Инициатив проектны тәкъдим итү мәсьәләләре буенча гражданның жыелышы (алга таба – жыелыш) проект инициаторы карары белән билгеләнә һәм үткәрелә.

2. Жыелыш аның халкы мәнфәгатьләрендө инициатив проектны гамәлгә ашыру планлаштырылган авыл жирлеге территориясенә бер өлешендө үткәрелә. Инициатив проектны гамәлгә ашыру тулаем авыл жирлеге халкы мәнфәгатьләрендө планлаштырыла икән, авыл жирлеге территориясенә төрле өлешләрендө берничә жыелыш уздырылырга мөмкин.

3. Жыелышта уналты яшькә житкән тиешле территориядә яшәүчеләр катнаша ала.

4. Жыелыш үткәрелергә мөмкин:

көндөзгә формада – көн тәртибендөгә мәсьәләләр буенча фикер алышу һәм тавышка куелган мәсьәләләр буенча карарлар кабул итү өчен халыкның уртак катнашуы формасында.

5. Бер жыелышта берничә инициатив проектны карарга мөмкин. Әлеге очракта жыелышны оештыру һәм үткөрү буенча хокуklar һәм бурычлар проектлар инициаторлары тарафыннан гамәлгә ашырыла.

6. Жыелыш үткөрү, документлар әзерләү һәм жибәрү буенча чыгымнарны проект инициаторы күтәрә.

7. Авыл жирлеге Башкарма комитеты проект инициаторына жыелышны үткөрүдә ярдәм итә, шул исәптән аны үткөрү өчен бушлай бина бирә. Авыл жирлеге Башкарма комитеты карары белән жыелышлар үткөрү өчен бирелә торган бүлмәләр исемлеге билгеләнергә мөмкин.

8. Жыелыш тиешле территориядә яшәүче 16 яшькә житкән халыкның гомуми саныннан 50%тан артырагы катнашса хокуклы санала.

7 статья. Жыелышка әзерлек

1. Проект инициаторының жыелыш үткөрү турында карарында күрсәтелә:

- 1) фикер алышу өчен жыелыш үткөрелә торган инициатив проект;
- 2) жыелыш үткөрү формасы (көндезге);
- 3) жыелышның көн тәртибе;
- 4) жыелыш үткөрү датасы, вакыты, урыны;
- 5) көндезге формада үткөрелә торган жыелышта катнашучыларның фаразланган саны;

6) жыелыш үткөрелә торган территориядә яшәүчеләргә аны үткөрү турында хәбәр итү ысуллары.

2. Проект инициаторы авыл жирлеге Башкарма комитетына жыелышны үткөрү турында, аны үткөрү көненә кадәр 10 көннән дә соңга калмыйча, язма хәбәрнамә жиберә.

3. Жыелыш үткөрү турында хәбәрнамәдә күрсәтелә:

1) проект инициаторы турында мәгълүматлар (инициатив төркем әгъзаларының фамилиясе, исеме, атасының исеме, аларның яшәү яки тору урыны турында мәгълүматлар, чараның башка инициаторы исеме һәм аның урнашу урыны);

2) әлеге статьяның 1 өлешендә каралган мәгълүматлар;

3) проект инициаторларының жыелышны оештыру һәм үткөрү буенча оештыру функцияләре башкарырга вәкаләтле затларының фамилиясе, исеме, атасының исеме, телефон номеры.

4) жыелышны үткөрү турында үтенеч.

4. Жыелышны үткөрү турында хәбәрнамә проект инициаторы һәм аны оештыру һәм үткөрү буенча оештыру функцияләрен башкарырга проект инициаторы вәкаләт биргән затлар тарафыннан имзалана. Инициатив төркем исемнән жыелышны үткөрү турында хәбәрнамә инициатив төркем аны оештыру һәм үткөрү буенча оештыру функцияләрен үтәргә вәкаләт биргән затлар тарафыннан имзалана.

5. Жыелыш үткөрү өчен бина бирү турында үтенеч булганда, авыл жирлеге Башкарма комитеты хәбәрнамә кәргән көннән өч көн эчендә проект инициаторына үткөрү өчен бина бирү мөмкинлеге турында хәбәр итә яки жыелыш үткөрү урынын һәм (яки) датасын һәм вакытын үзгәртәргә тәкъдим итә. Проект инициаторы әлеге тәкъдимне алганнан соң өч көн эчендә жыелыш үткөрү урынын һәм (яки) вакытын үзгәртүгә ризалыгы яки риза булмавы турында хәбәр итәргә тиеш.

6. Башкарма комитет жыелышны үткөрү, шул исәптән инициатив проект белән танышу тәртибе турында мәгълүматларны «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә Тукай муниципаль районының рәсми сайтында урнаштыра:

1) жыелыш үткөрү турында хәбәрнамә кәргән көннән өч көн эчендә;

2) проект инициаторының жыелыш үткөрү урынын һәм (яки) датасын һәм вакытын үзгәртү турында тәкъдим белән ризалыгын алганнан соң, ике көннән дә соңга калмыйча.

7. Башкарма комитет, жыелышны үткөрүдә проекты инициаторына ярдәм итү максатыннан вәкаләтле вәкил билгеләргә хокуклы. Авыл жирлеге Башкарма комитеты проект инициаторына вәкаләтле вәкил билгеләү турында алдан хәбәр итә.

8 статья. Жыелышны көндезге формада үткөрү тәртибе

1. Жыелыш башланганчы, проект инициаторы жыелышта катнашкан граждандарны авыл жирлеге Башкарма комитеты расланган форма буенча исемлек төзеп, төркөүне тәэмин итә. Жыелышта катнашкан граждандар исемлеге жыелыш беркетмәсенә аерылгысыз өлеше булып тора.

2. Жыелышның көн тәртибендәгә мәсьәләләр буенча тавыш бирү тәртибе жыелышта катнашучыларның күпчелек тавышы белән раслана. Жыелышның көн

тәртибэндөгө мәсьәлэләр буенча карарлар җыелышта катнашучыларның күпчелек тавышы белән кабул ителә.

3. Җыелыш проект инициаторы вәкиле тарафыннан ачыла. Җыелышны алып бару өчен рәис һәм секретарь сайлана.

4. Рәис җыелышны алып бара, көн тәртибэндөгө сорауларны игълан итә, җыелышта катнашучыларга чыгыш ясау өчен сүз бирә, җыелыш тарафыннан кабул ителгән карарларны формалаштыра, аларны тавышка куя, тавыш бирү нәтижеләрен игълан итә.

5. Секретарь җыелыш беркетмәсен алып бара, анда җыелыш тарафыннан кабул ителгән барлык карарлар, алар буенча тавыш бирү нәтижеләре күрсәтелә. Җыелыш беркетмәсенә җыелыш секретаре һәм рәисе кул куя.

6. Җыелыш беркетмәсендә күрсәтелә:

- 1) җыелышны үткөрү урыны һәм вакыты;
- 2) җыелышта катнашкан гражданның саны;
- 3) җыелыш рәисе һәм секретаре турында, аларның яшәү урынын күрсәтеп, мөгълүматлар;
- 4) җыелышның көн тәртибе, чыгышларның эчтәлегә;
- 5) көн тәртибэндөгө мәсьәлэләр буенча кабул ителгән карарлар.

9 статья. Инициатив проектларны тәкъдим итү мәсьәлэләре буенча гражданның җыелышы

1. Әгәр тиешле авыл җирлегә территория өлешләренә аларның мәнфәгатьләрендә инициатив проектны гамәлгә ашыру күздә тотылган 16 яшькә җиткән халкы саны 100 кешедән арткан очракта, инициатив проектларны тәкъдим итү мәсьәлэләре буенча гражданның конференциясе (алга таба – конференция) үткөрелергә мөмкин.

2. Конференция өлеге Тәртипнең 5 - 8 статьяларында билгеләнгән тәртиптә өлеге статьяда билгеләнгән үзенчәлекләренә исәпкә алып үткөрелә.

3. Проект инициаторының конференция үткөрү турында карарында өлеге Тәртипнең 7 статьясы 1 өлешендә каралган нигезләмәләр белән беррәттән түбәндәгеләр күрсәтелергә тиеш:

- 1) делегатлар сайлау өчен вәкилле нормасы, ул территориядә яшәүче 16 яше тулган 100 кешедән 1 делегаттан да ким була алмый;
- 2) делегатлар сайлау өчен җыелышлар үткөрү срогы һәм тәртибе.

4. Конференция беркетмәсенә аерылгысыз өлеше булып делегатлар сайлау турында җыелыш беркетмәләре тора.

10 статья. Инициатив проектны хуплау өчен гражданның имзасын җыю

1. Инициатив проектларны хуплау өчен гражданның имзаларын җыю (алга таба – имзалар җыю) проект инициаторы тарафыннан башкарыла.

2. Инициатив проектларны хуплауга имзалар саны, инициатив төркем әгъзалары имзаларын да кертәп, тиешле территориядә яшәүче 16 яше тулган кешеләрнең гомуми саныннан 50% тан артык булырга тиеш.

3. Имзалар җыю түбәндәгеләр тәртиптә башкарыла:

- 1) имзалар аларны имза кәгазенә кертү юлы белән җыела, аның формасы авыл җирлегә Башкарма комитеты тарафыннан раслана;
- 2) имза кәгазендә аны хуплау өчен имза җыю гамәлгә ашырылган инициатив проект күрсәтелә;

3) имза кәгазендә яшәүченең имзасы һәм аны кертү датасы куела. Имза һәм датаны яшәүче үз кулы белән куя. Имза кәгазенә үз имзасын куйган яшәүче турында

мәғлүматлар яшәүче үтенече буенча имзалар жыючы зат тарафыннан кертелергә мөмкин. Әлеге мәғлүматлар кулъязма ысул белән генә кертелә, шул ук вакытта карандаш кулланыу рәхсәт ителми;

4) яшәүче бер үк инициатив проектны яклап бер генә тапкыр имза куярга хокуклы;

5) һәр имза кәгазе проект инициаторы вәкиле имзасы белән таныкланган булырга тиеш. Имза кәгазен таныклаганда, имза жыючы проект инициаторы вәкиле үз фамилиясен, исемен һәм атасының исемен, туган көнен, яшәү урыны адресын үз кулы белән күрсәтә, шулай ук үз имзасын һәм аны кертү датасын куя;

6) имза жыйганда имза кәгазен ике яғыннан да тутыру рәхсәт ителә. Шул ук вакытта икенче ягы имзаларның бердәм нумерациясе белән беренче якның дәвамы булып тора, ә таныклау имзалары һәм имза жыючы проект инициаторы вәкиле турында мәғлүматлар имза кәгазенең икенче яғында яшәүченең соңгы имзасыннан соң куела;

7) имза жыйганда, һәр кешенең «Шәхси мәғлүматлар турында» Федераль законның 9 статьясында билгеләнгән таләпләр нигезендә рәсмиләштерелә торган шәхси мәғлүматларын эшкөртүгә ризалыгы алынырга тиеш.

11 статья. Әлеге инициатив проектны хуплау турында гражданның фикерен ачыклау өчен сораштыру үткөрү

1. Әлеге инициатив проектны хуплау турында гражданның фикерен ачыклау өчен сораштыру (алга таба – сораштыру) авыл жирлегә яки аның инициатив проектны гамәлгә ашыру күздә тотылган өлеш халкы инициативасы буенча түбәндәге очрақларда үткөрелә:

1) инициатив проектны тулаем авыл жирлегә халкы мәнфәгатьләрендә тормышка ашырырга тәкъдим ителә;

2) инициатив проектны тиешле территориядә яшәүче 16 яше тулган халкы санының 50%тан арткан авыл жирлегә өлешендә яшәүчеләр мәнфәгатендә гамәлгә ашырырга тәкъдим ителә.

2. Сораштыру билгеләү өчен проект инициаторы Тукай муниципаль районы Сәмәкәй авыл жирлегә Советына гариза жиберә, анда күрсәтелә:

1) сораштыру үткөрү тәкъдим ителгән инициатив проект;

2) проект инициаторының тәкъдимнәре:

а) сораштыру үткөрү датасы һәм сроклары турында;

б) сораштыру уздырганда тәкъдим ителә торган мәсьәләне (мәсьәләләрне) формалаштыру турында;

в) сораштыру үткөрү методикасы турында;

г) сораштыруда катнашучы муниципаль берәмлек халкының минималь саны турында;

3) проект инициаторы турында мәғлүматлар (инициатив төркем әғзаларының фамилиясе, исеме, атасының исеме, аларның яшәү яки тору урыны турында мәғлүматлар, чараның башка инициаторы исеме һәм аның урнашу урыны).

3. Әгәр проектның инициаторы инициатив төркем булса, гариза инициатив төркемнең барлык әғзалары тарафыннан имзалана. Әгәр проектның инициаторы булып әлеге Тәртипнең 4 статьясы 1 өлешендә күрсәтелгән башка затлар торса, гаризага проект инициаторының вәкаләтле заты һәм авыл жирлегә яки инициатив проектны гамәлгә ашыру тәкъдим ителгән өлешендә 10 яшәүчесе имза сала. Бу очрақта гаризада шулай ук гаризага кул куйган затлар турында мәғлүматлар (фамилия, исем, атасының исеме, аларның яшәү яки тору урыны турында белешмәләр) күрсәтелә.

4. Татарстан Республикасы Тукай муниципаль районы Сәмәкәй авыл җирлеге Советы гариза кәргән көннән 30 көннән дә соңга калмыйча аны карый һәм сораштыру билгеләү яки сораштыру билгеләүдән баш тарту турында карар кабул итә.

5. Сораштыру билгеләүдән баш тарту өчен нигез булып өлеге статьяда билгеләнгән сораштыру үткөрү турында инициативаны тәкъдим итүнең тәртибен бозу тора, әгәр җибәрелгән бозылулар инициативаны тәкъдим итүдә катнашкан муниципаль берәмлек халкының ихтыяр белдерүе нәтижеләрен дәрәс итеп билгеләргә мөмкинлек бирмәсә.

6. Инициатив проектларны тәкъдим итү мәсьәләләре буенча гражданны сораштыру авыл җирлеге уставы белән билгеләнгән тәртиптә үткәрелә.

7. Сораштыруда 16 яшькә җиткән авыл җирлеге яки инициатив проектны гамәлгә ашыру тәкъдим ителгән өлеше халкы катнашырга хокуклы.

8. Авыл җирлеге Башкарма комитеты сораштыру нәтижеләрен проект инициаторына аларны эзәрләгәннән соң 3 эш көннән дә соңга калмыйча җиткерә.

3 бүлек. Инициатив проектларны кертү һәм карау

12 статья. Татарстан Республикасы Тукай муниципаль районы Сәмәкәй авыл җирлеге Башкарма комитетына инициатив проектны кертү

1. Инициатив проектны авыл җирлеге Башкарма комитетына керткәндә тәкъдим ителә:

1) проектның кәгазьдә һәм электрон формада тасвирламасы, аңа график һәм (яки) таблица материаллары теркәлгән мөмкин;

2) инициатив төркем төзү беркетмәсе яки өлеге Нигезләмәнең 4 статьясы 4, 5 өлешләре нигезендә башка документлар, шулай ук инициатив проектны караганда һәм гамәлгә ашырганда аның исемнән авыл җирлеге Башкарма комитеты белән үзара хезмәттәшлек итәргә вәкаләтле затларны билгеләү турында проект инициаторының карары;

3) гражданны җыелышы яки конференциясе беркетмәсе, гражданны сораштыру нәтижеләре һәм (яки) муниципаль берәмлек яки аның өлеше халкы тарафыннан инициатив проектны хуплауны раслаучы имза кәгазьләре.

2. Өлеге статьяның 1 өлешендә күрсәтелгән документлар Башкарма комитетка инициатив проектны караганда һәм гамәлгә ашырганда Башкарма комитет белән хезмәттәшлек итәргә проект инициаторы вәкаләт биргән зат тарафыннан турыдан-туры тапшырыла яки кыйммәтен бәяләп һәм исемлек белән почта аша җибәрелә.

3. Проектны кертү датасы булып өлеге статьяның 1 өлешендә күрсәтелгән документларны авыл җирлеге Башкарма комитетының алу көне тора.

4. Документлар авыл җирлеге Башкарма комитетына инициатив проектны караганда һәм гамәлгә ашырганда авыл җирлеге Башкарма комитеты белән хезмәттәшлек итәргә проект инициаторы вәкаләт биргән зат тарафыннан тапшырылган очракта, өлеге затка документлар исемлеген һәм алу датасы белән документлар алу турында расписка бирелә. Расписка авыл җирлеге Башкарма комитеты тарафыннан документлар кабул ителгән көнне тапшырылырга тиеш.

13 статья. Инициатив проектларны карау буенча комиссия

1. Инициатив проектларны карау буенча комиссия (алга таба – комиссия) инициатив проектларның социаль-икътисады өһәмиятен объектив бәяләү һәм аларны конкурс нигезендә сайлап алу максатында төзелә. Комиссия төзү конкурс нигезендә сайлап алуны уздырган очракта гына мСәбүри булып тора.

2. Комиссия 5 кешедән тора.

3. Комиссияның шәхси составы авыл җирлеге Башкарма комитеты карары белән билгеләнә. Комиссия әгъзаларының гомуми саныннан яртысы Татарстан Республикасы Тукай муниципаль районы Сәмәкәй авыл җирлеге Советы тәкъдиме нигезендә билгеләнә. Комиссия составы комиссия тарафыннан кабул ителә торган карарларга йогынты ясарга мөмкин булган мәнфәгатьләр каршылыклары барлыкка килү мөмкинлеген булдырмаслык итеп төзелә.

4. Комиссия комиссия рәисеннән, комиссия рәисе урынбасарыннан, комиссия секретареннән һәм аның эшендә шәхси катнашучы комиссия әгъзаларыннан тора.

5. Комиссия рәисе:

- 1) комиссия эшен оештыра, аның эшчәнлегенә җитәкчелек итә;
- 2) комиссияның чираттагы утырышы көн тәртибе проектын формалаштыра;
- 3) комиссия әгъзаларына йөкләмәләр бирә;
- 4) комиссия утырышларында рәислек итә.

6. Конкурс комиссиясе рәисе урынбасары, конкурс комиссиясе рәисе вакытлыча булмаганда, аның вазыйфаларын башкара.

7. Комиссия секретаре:

1) комиссия эшчәнлеген мәгълүмати һәм документлар белән тәэмин итүне, шул исәптән комиссия утырышына әзерлекне гамәлгә ашыра;

2) комиссия әгъзаларына, проект инициаторларына һәм комиссия утырышына чакырылган башка затларга комиссияның чираттагы утырышын үткөрү датасы, урыны һәм комиссияның чираттагы утырышы көн тәртибе турында хәбәр итә;

3) комиссия утырышлары беркетмәләрен алып бара.

8. Комиссия әгъзасы:

1) комиссия эшендә, шул исәптән комиссия утырышларында катнаша;

2) комиссия эше мәсьәләләре буенча тәкъдимнәр кертә;

3) комиссия утырышларында карала торган документлар һәм материаллар белән таныша;

4) комиссия утырышында катнашучыларга сораулар бирә;

5) комиссия утырышларында тавыш бирә.

9. Комиссия эшенең төп формасы булып утырышлар тора.

10. Комиссия утырышы анда аның әгъзаларының яртысыннан да ким булмаган өлеше булган очракта хокуклы санала.

11. Проект инициаторларына һәм аларның вәкилләренә комиссия тарафыннан инициатив проектларны карауда катнашу һәм алар буенча үз позицияләрен бәян итү мөмкинлеге тәэмин ителә. Инициатив проектны карау планлаштырылган комиссия утырышы турында проект инициаторларына аны үткөрү көненә кадәр биш көннән дә соңга калмыйча хәбәр ителә.

12. Проект турында фикер алышу һәм комиссия тарафыннан карарлар кабул итү проект инициаторы һәм башка чакырылган затлар катнашыннан башка башкарыла.

13. Комиссия карары утырышта катнашучы комиссия әгъзалары саныннан күпчелек тавыш белән ачык тавыш бирү юлы белән кабул ителә. Тавышлар тигез булганда комиссия утырышында рәислек итүче тавышы хәлиткеч булып тора.

14. Комиссия әгъзалары карарлар кабул итү турында мәсьәләләр буенча фикер алышканда тигез хокукларга ия.

15. Комиссия тарафыннан кабул ителгән карар белән килешмәгән очракта, комиссия әгъзасы язма рәвештә үзенең аерым фикерен бәян итәргә хокуклы, ул комиссия утырышы беркетмәсенә кертелергә тиеш.

16. Комиссия утырышы нәтижәләре буенча беркетмә төзелә, ул комиссия утырышында рәислек итүче, комиссия секретаре һәм аның утырышында катнашкан комиссия әгъзалары тарафыннан комиссия утырышы уздырылганнан соң өч эш көне эчендә имзалана.

17. Комиссия секретаре, комиссия утырышы беркетмәсенә кул куелган көннән соң килүче эш көннәннән дә соңга калмыйча, аны авыл җирлеге Башкарма комитеты җитәкчесенә җибәрә.

18. Комиссия эшчәнлеген оештыру-техник тәэмин итүне авыл җирлеге Башкарма комитеты гамәлгә ашыра.

14 статья. Авыл җирлеге Башкарма комитетының инициатив проектны карау тәртибе

1. Инициатив проект авыл җирлеге Башкарма комитеты тарафыннан аны керткәннән соң 30 көн эчендә карала.

2. Инициатив проектны авыл җирлеге Башкарма комитетына кертү турында мәгълүмат инициатив проект авыл җирлеге Башкарма комитетына кертелгәннән соң өч эш көне эчендә «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә <http://tukay.tatarstan.ru> веб-адресы буенча Тукай муниципаль районының рәсми сайтында урнаштырылырга (халыкка җиткерелергә) һәм анда өлеге Тәртипнең 2 статьясы 2 өлешендә күрсәтелгән, шулай ук проект инициаторлары турында белешмәләр булырга тиеш. Бер үк вакытта гражданның авыл җирлеге Башкарма комитетына инициатив проект буенча үз тәкъдимнәрен һәм искәртмәләрен тәкъдим итү мөмкинлеге турында, аларны тапшыру вакытын күрсәтеп, хәбәр ителә.

3. Инициатив проект буенча искәртмәләр һәм тәкъдимнәр бирү срогы җиде эш көннән тәшкил итә. Үз искәртмәләрен һәм тәкъдимнәрен авыл җирлегенә 16 яше тулган халык җибәрергә хокуклы. Искәртмәләр һәм тәкъдимнәр авыл җирлеге Башкарма комитетына турыдан - туры тапшырыла яки почта аша җибәрелә.

4. Инициатив проект буенча искәртмәләрен һәм тәкъдимнәрен гомумиләштерүне комиссия башкара.

5. Комиссия инициатив проектны карау нәтиҗәләре буенча авыл җирлеге Башкарма комитеты җитәкчесенә өлеге статьяның 7 өлешендә күрсәтелгән карарларның берсен кабул итәргә тәкъдим итә. Комиссия карарында шулай ук проектны эшләп бетерү буенча тәкъдимнәр дә булырга мөмкин.

Авыл җирлеге Башкарма комитетына берничә инициатив проект кергән очракта, шул исәптән эчтәлеге буенча охшаш өстенлекле проблемаларны тасвирлап, комиссия авыл җирлеге Башкарма комитеты җитәкчесенә конкурс сайлап алуны оештырырга тәкъдим итә.

6. Конкурс буенча сайлап алу өлеге Тәртипнең 15 статьясы нигезендә оештырыла. Конкурс буенча сайлап алуны үткөрү турында хәбәр проект инициаторларына тиешле карар кабул ителгәннән соң өч көннән дә соңга калмыйча җибәрелә.

7. Комиссия тәкъдимен исәпкә алып яки конкурс нигезендә сайлап алу нәтиҗәләре буенча авыл җирлеге Башкарма комитеты җитәкчесе түбәндәге карарларның берсен кабул итә:

1) инициатив проектны хупларга һәм бюджет турында карарда тиешле максатларга каралган бюджет ассигнованиеләре чикләрендә һәм авыл җирлеге бюджеты проектны тәзү һәм карау тәртибе нигезендә (авыл җирлеге бюджеты турында карарга үзгәрешләр кертү) аның буенча эшнә дәвам итәргә;

2) инициатив проектны хуплаудан баш тартырга һәм инициатив проектны хуплаудан баш тарту сәбәпләрен күрсәтеп, проект инициаторларына кире кайтарырга.

8. Авыл җирлеге Башкарма комитеты түбәндәге очракларның берсендә инициатив проектны хуплаудан баш тарту турында карар кабул итә:

1) инициатив проектны кертү һәм аны карауның билгеләнгән тәртибен үтәмәү;

2) инициатив проектның федераль законнар һәм Россия Федерациясенә башка норматив хокукый актлары, Татарстан Республикасы законнары һәм башка норматив

хокукый актлары таләпләренә, Татарстан Республикасы Тукай муниципаль районы Сәмәкәй авыл җирлеге уставына туры килмәве;

3) җирле үзидарә органнарында кирәкле вәкаләтләр һәм хокуклар булмау сәбәпле, инициатив проектны гамәлгә ашыру мөмкинлеге булмау;

4) инициатив проектны гамәлгә ашыру өчен кирәк булган средстволар күләмендә аларны формалаштыру чыганагы булып инициатив түләүләр торган авыл җирлеге бюджеты средстволары булмау;

5) инициатив проектта тасвирланган проблеманы нәтижәлерәк хәл итү мөмкинлеге булу;

6) инициатив проектны конкурс сайлап алуын узмаган дип тану.

9. Проектны карау нәтижәләре буенча карар проект инициаторына кабул ителгән көннән соң өч көннән дә соңга калмыйча җибәрелә.

10. Авыл җирлеге Башкарма комитеты әлеге статьяның 8 өлеше 5 пунктында каралган очракта, проект инициаторларына инициатив проектны бергәләп эшләп бетерергә, шулай ук аны башка муниципаль берәмлекнең яисә дөүләт органының җирле үзидарә органы каравына аларның компетенциясе нигезендә тапшырырга тәкъдим итәргә тиеш. Комиссия проектны эшләп бетерү өчен, комиссия әгъзалары, авыл җирлеге Башкарма комитеты вәкилләре, проек инициаторы вәкилләре арасыннан эшче төркем тәзи, шулай ук проектны эшләп бетерү срогын билгели. Эшләп бетерелгән инициатив проект комиссия тарафыннан әлеге Тәртипнең 13 статьясы һәм әлеге статья нигезендә карала.

15 статья. Инициатив проектларны конкурс нигезендә сайлап алу

1. Конкурс буенча сайлап алуны комиссия башкара.

2. Конкурста сайлап алу критерийлары әлеге Тәртипкә кушымта нигезендә билгеләнә.

3. Конкурста сайлап алу критерийлары, аларның зурлыгы, аларга туры килгән баллар һәм үлчәү коэффициентлары (алга таба – критерийлар) әлеге Тәртипкә кушымтада билгеләнгән.

4. Конкурс буенча сайлап алу әлеге Тәртипнең 13 статьясы нигезендә комиссия утырышында башкарыла.

5. Комиссия инициатив проектларны конкурс буенча сайлап алынган инициатив проектларны ачыклау критерийлары нигезендә бәяли.

6. Конкурс нәтижәләре буенча, критерийлар буенча йомгаклау бәясен исәпкә алып, комиссия инициатив проектларны конкурс нигезендә сайлап алуны узган яисә узмаган дип игълан итү турында карар кабул итә.

7. Конкурста сайлап алуны узган дип барлык критерийлар буенча максималь суммар балл алган инициатив проект (ике, өч инициатив проект һ.б.) игълан ителә.

16 статья. Авыл җирлеге Башкарма комитетының инициатив проектны гамәлгә ашыру турында карары

1. Авыл җирлеге Башкарма комитеты җитәкчесе инициатив проектны гамәлгә ашыру турында карар чыгара.

2. Инициатив проектны гамәлгә ашыру турында карар үз эченә алырга тиеш:

1) инициатив проектны гамәлгә ашыру нәтижәсендә барлыкка килергә тиеш булган объект исеме (адресын яки урынын күрсәтеп) яисә гамәлгә ашыруга инициатив проект юнәлтелгән чара атамасы;

2) авыл җирлеге бюджеты средстволарын тоту юнәлеше (төзелеш, реконструкция, сатып алу, чара (чаралар) үткөрү һ. б.);

3) инициатив проектны тормышка ашыруга бүлөп бирелә торган авыл жирлеге бюджеты средстволарын баш бүлүченең исеме;

4) заказчы, төзүче исеме;

5) объектны файдалануга тапшыру (сатып алу), чараны (чараларны) тормышка ашыру срогы;

6) объектның фаразланган (чик) бөясә яисә инициатив түлөләр күләмен бүлөп биреп, чараны (чараларны) үткөрүгә средстволарның чик күләме;

7) объектның фаразланган (чик) бөясен яки инициатив түлөләр күләмен бүлөп биреп, чараны (чараларны) үткөрүгә средстволарның чик күләмен гамәлгә ашыру еллары буенча бүлү.

17 статья. «Интернет» мәгълүмат-коммуникация челтәрендә инициатив проект турында мәгълүматны бастырып чыгару (халыкка житкерү) һәм урнаштыру тәртибе

1. Авыл жирлеге Башкарма комитеты тарафыннан инициатив проектны карау турында, инициатив проектны гамәлгә ашыру барышы турында, шул исәптән акча средстволарыннан файдалану турында, аны гамәлгә ашыруда кызыксынучы затларның мөлкәти һәм (яки) хезмәт катнашуы турында мәгълүмат «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә <http://tukay.tatarstan.ru> веб-адресы буенча Тукай муниципаль районының рәсми сайтында урнаштырылырга (халыкка житкерелергә) тиеш.

2. Авыл жирлеге Башкарма комитетының инициатив проектны гамәлгә ашыру нәтижеләре турында хисабы инициатив проектны гамәлгә ашыру төмамланганнан соң 30 календарь көн эчендә «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә <http://tukay.tatarstan.ru> веб-адресы буенча Тукай муниципаль районының рәсми сайтында урнаштырылырга (халыкка житкерелергә) тиеш.

Татарстан Республикасы Тукай муниципаль районы Сәмәкәй авыл жирлегендә инициатив проектларны тәкъдим итү, кертү, фикер алышу һәм карау тәртибенә кушымта

Инициатив проектларны конкурс нигезендә сайлап алу критерийлары, аларның зурлыгы, баллар һәм үлчәү коэффициентлары

№	Конкурста сайлап алу критерие исеме	Конкурста сайлап алу критерие сәнен зурлыгы
I.	Проектны тормышка ашыруның иҗтимагый файдасы	
	Проект «ТР Тукай муниципаль районы Сәмәкәй авыл жирлеге» муниципаль берәмлегендә яшәүчеләр өчен югары социаль, мәдәни, ял итү һәм башка иҗтимагый файдалы проект буларак бөяленә; Актив гражданлык позициясе, сәламәт яшәү рәвеше формалаштыруга ярдәм итә, әхлак, толерантлык, башка социаль әһемиятле сыйфатлар тәрбияләүгә юнәлдерелгән (чаралар, акцияләр, форумнар);	5

	Социаль өлкөнең муниципаль объектларын төзү, үстөрү һәм ремонтлауга юнөлдөрөлгөн; Ижтимагый инфраструктура объектларын, рекреацион зоналарны, социаль жәлеп итү нокталарын, халык күпләп ял итә торган урыннарны булдыруга, үстөрүгә һәм ремонтлауга, тезекләндерүгә юнөлдөрөлгөн	
	Проектның ижтимагый файдасы юк дип бәяләне	0
II.	Халык бәяләвә буенча проблеманың актуальлеге (кискенлеге):	
	Бик югары – проблема халык тарафыннан критик дип бәяләне, проблеманы хәл итү халыкның тормыш-көнкүрешен тәэмин итү шартларын саклау өчен кирәк	8
	Югары – проблема халык тарафыннан шактый мөһим дип бәяләне, аны хәл итмәү тормыш сыйфатына тискәре йогынты ясагачак	7
	Уртача – проблема халык тарафыннан актуаль дип бәяләне, аны хәл итү тормыш сыйфатын яхшыртуга китерергә мөмкин	6
	Түбән – халык тарафыннан актуаль буларак бәяләнде, аны хәл итү тормыш сыйфатын яхшыртуга китерми	0
III.	Инициатив проект нәтижеләрен гамәлдә тоту максатында киләсе чорларда өстәмә бюджет чыгымнарын тоту зарурлыгы	
	юк	5
	әйе	0
IV.	Инициатив проектны гамәлгә ашыру вакыты	
	1 календарь елга кадәр	4
	2 календарь елга кадәр	3
	3 календарь елга кадәр	2
	3 календарь елдан артык	1
V.	Инициатив проект нәтижеләрен «Файдалану (тормышы) вакыты»	
	5 елдан	4
	3 елдан 5 елга кадәр	3
	1 елдан 3 елга кадәр	2
	1 елга кадәр	1
VI.	Гаризага теркәп бирелгән проект-смета (смета) документлары (төзелеш (реконструкция), капитал ремонт, ремонт буенча) булу	
	әйе яки проект-смета (смета) документларына ихтыяж юк	10

	юк	0
VII.	Гаризага төркөлгөн презентация материалларының кәгазьдә һәм электрон рәвештә булуы	
	әйе	10
	юк	0
VIII.	Халык тарафыннан инициатив проектны финанслау дәрСәесе	
	проект бәясенәң 20% ы	5
	проект бәясенәң 15% тан 20% ка кадәр	4
	проект бәясенәң 10% тан 15% ка кадәр	3
	проект бәясенәң 5% тан 10% ка кадәр	2
	проект бәясенәң 5% ына кадәр	1
IX.	Инициатив проектны юридик затлар һәм шәхси эшмәкәрләр финанслау дәрСәесе	
	проект бәясенәң 20% ы	5
	проект бәясенәң 15% тан 20% ка кадәр	4
	проект бәясенәң 10% тан 15% ка кадәр	3
	проект бәясенәң 5% тан 10% ка кадәр	2
	проект бәясенәң 5% ына кадәр	1
X.	Халык тарафыннан инициатив проектны хуплау дәрСәесе	
	Инициатив проект гамәлгә ашырылган жирлек территориясәндәге халык санының 50% ы	5
	Инициатив проект гамәлгә ашырылган жирлек территориясәндәге халык санының 40 % тан 50% ка кадәр	4
	Инициатив проект гамәлгә ашырылган жирлек территориясәндәге халык санының 30 % тан 40% ка кадәр	3
	Инициатив проект гамәлгә ашырылган жирлек территориясәндәге халык санының 20 % тан 30% ка кадәр	2
	Инициатив проект гамәлгә ашырылган жирлек территориясәндәге халык санының 1% тан 20% ка кадәр	1